

Liikenne- ja viestintäministeriö
Kirjaamo
PL 31
00023 VALTIONEUVOSTO

1.6.2017

kirjaamo@lvm.fi
liikennekaari@lvm.fi

Lausuntopyyntö 27.4.2017, LVM/905/03/2017

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI LIIKENTEEN PALVELUISTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISEKSI JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Lausuntonaan hallituksen luonnokseen esitykseksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi Työterveyslaitos lausuu seuraavaa:

Muutosesityksessä on myönteistä se, että se täsmentää ja yhtenäistää eri liikennemuotojen liikenneturvallisuuteen vaikuttavien terveydellisten toimintaedellytysten määrittelyä, arviointia, tiedonsaantia ja ilmoitusmenettelyä.

Liikenneammateissa toimivien henkilöiden toimintakyvyn arviointi

Maantieliikenteessä toimivien ammattikuljettajien ajoterveyttä koskevien vaatimusten seuranta ja arviointi on jo aiemmin viranomaisen ohjeistamien ajokorttitarkastusten vähenemisen myötä siirtynyt entistä vahvemmin muissa terveydenhuollon kontakteissa tapahtuvaksi. Maantieliikenteessä toimivien ammattikuljettajien osalta tämä merkitsee sitä, että työnantajan järjestämän lakisääteisen työterveyshuollon puitteissa tulisi arvioida ja seurata kuljettajien ajoterveysvaatimusten täyttymistä työsuhteen alkaessa ja sen kestäessä. Käytäntö on kuitenkin muotoutunut hyvin kirjavaksi, koska järjestämisvastuu on jäänyt yksittäisille toiminnanharjoittajille eikä tätä tehtävää ole työturvallisuuslaissa ja työterveyshuoltolaissa riittävän selkeästi työterveyshuollolle osoitettu.

Liikenteen palvelulakiin olisi tärkeää sisällyttää maininta siitä, että toiminnanharjoittajan on käytettävä ammattikuljettajien ajoterveyden arviointiin ja seurantaan työterveyshuollon ammattihenkilöitä siten, kuin siitä työterveyshuoltolaissa säädetään.

Lakimuutoksen myötä myös rautatieliikenteessä liikenneturvallisuuden kannalta kriittisissä tehtävissä aiemmin viranomaismääräysten piiriin kuuluneiden työntekijöiden (liikenteen-ohjaus, vaihtotyö, ratatyön liikenneturvallisuudesta vastaaminen) terveydellinen sopivuus tulee jatkossa arvioitavaksi työterveyshuollossa osana toiminnanharjoittajan järjestämää lakisääteistä työterveyshuoltotoimintaa. Kun työn turvallisen suorittamisen edellyttämien terveysvaatimusten määrittäminen ja valvonta jäävät näissä tehtävissä yksittäisen toiminnanharjoittajan vastuulle, käytännöstä uhkaa tulla kirjava. Tämä muodostaa uhkan liikenneturvallisuudelle.

Työterveyslaitos esittää, että Liikenteen turvallisuusviraston tehtäväksi annetaan määritellä liikkuvan kaluston kuljettajien ohella myös muiden rataliikenteen turvallisuuden kannalta kriittisten tehtävien (mm. liikenteenohjaus, vaihtotyö, ratatyön liikenneturvallisuudesta vastaaminen) terveysvaatimukset. Lakiin tulisi myös kirjata, että toiminnanharjoittajan on käytettävä näissä tehtävissä toimivien terveydellisen sopivuuden arviointiin työterveyshuollon ammattihenkilöitä siten, kuin siitä työterveyshuoltolaissa säädetään.

Ilmailu-, merimies- ja rautatielääkärijärjestelmä

Lakiluonnoksessa esitetään, että määritellyissä ilmailun, meriliikenteen ja rataliikenteen tehtävissä toimivan henkilön terveydellisen sopivuuden arvioi tähän tehtävään koulututtanut ja valtuutuksen saanut ilmailu-, merimies- tai ilmailulääkäri. Vaikka lain ilmeisenä tarkoituksena on pitää ilmailu-, merimies- ja rautatielääkäritoiminta erillään lakisääteisestä työterveyshuoltotoiminnasta, lienee tarkoituksen mukaista huolehtia näiden riittävästä vuorovaikutuksesta ja yhteensovittamisesta. Lakiluonnoksen mukaan ilmailu-, merimies- ja rautatielääkärillä tulee olla soveltuvan erikoislääkärin oikeudet. Soveltuvia erikoisalajoja ei tässä yhteydessä määritellä tarkemmin. Katsomme, että työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus ja työterveyshuoltotoiminnan tuntemus luovat hyvät edellytykset paitsi ilmailu-, merimies- ja rautatielääkäritoimintaan myös em. vuorovaikutukseen työterveyshuoltotoiminnan kanssa.

Työterveyslaitos esittää, että esimerkkinä alalle soveltuvasta tekstiin lisättäisiin työterveyshuollon erikoislääkäri.

Työterveyslaitos haluaa kiinnittää huomiota myös siihen, että ilmailu-, merimies- ja rautatielääkärille tulee järjestää ja että heiltä tulee myös edellyttää ko. liikennemuodon sekä liikennelääketieteen erityisosaamista. Päävastuu tämän koulutuksen tarjoamisesta ja sen riittävyyden arvioinnista tulee kuulua Trafille. Työterveyslaitos on toiminut laajan merimiesterveydenhuollon asiantuntemuksensa pohjalta merimieslääkärikoulutuksen tuottajana. Työterveyslaitoksen meriterveyttä koskevan asiantuntemuspohjan ja kokemuksen hyödyntämisen ja koulutuksen laadun varmistamiseksi nykykäytännön jatkaminen on perusteltua. Työterveyslaitoksella on myös muihin liikennemuotoihin sekä liikennelääketieteeseen liittyvää moniammatillista osaamista.

Merimieslääkärijärjestelmän valvonnan suunniteltu siirto Valvirasta Trafiin ja merimieslääkärivaltuuksien muuttaminen määräaikaikaisiksi on hyvä asia kuten myös Työterveyslaitoksen säilyminen merikelpoisuuden toisena arviointitahona. Myös meriliikenteeseen suunniteltu siirtymisaika vaikuttaa riittävältä. Ratapuolta koskevat muutokset ovat meripuolta mittavimmat, joten *Työterveyslaitos esittää harkittavaksi vastaavaa siirtymäaika (2 vuotta) myös ratapuolelle.*

Työn turvallisen suorittamisen edellyttämät terveysvaatimukset

Trafin tulee jatkossa ylläpitää ja kehittää eri liikennemuodoissa noudatettavia terveydentilavaatimuksia siten, että ne ovat riittävän yksityiskohtaisia ja liikennemuotoja velvoittavia. Tämä on tärkeää paitsi toimialalla toimivien meri-, rautatie- ja ilmailulääkärien kannalta, myös työterveyshuollossa toimivien terveydenhuollon ammattihenkilöiden kannalta.

Tiedonsaanti ja ilmoitusmenettely

Työterveyshuollossa toimivien ammattihenkilöiden ja erityisesti ilmailu-, merimies- ja rautatielääkäreiden arviointi- ja valvontavastuun kasvamisen myötä tulisi lakiesityksessä kiinnittää huomiota myös heidän tiedonsaantioikeuteensa. Erityisesti *tulevassa rautateiden kelpoisuusrekisterissä tulisi huolehtia siitä, että kelpoisuutta ja sen rajoituksia koskevat tiedot olisivat myös rautatielääkäreiden käytettävissä. Kelpoisuusrekisteriin tulisi kirjata myös kielteiset ratkaisut (ml. hakijat), joka varmistaisi aiemmin tehtyjen ratkaisujen huomioon ottamisen tehtävään sopivuutta arvioitaessa.*

Jorma Mäkitalo
pääjohtajan sijainen
tutkimus- ja palvelukeskuksen johtaja

Jari Latvala
ylilääkäri

